

NSR Norgga Sámiid Riikkasearvi

NORSKE SAMERS RIKSFORBUND

Valgprogram / Válgaprográmma

Sámedikkevággat / Sametingsvalget 2005

Válgabiire 8 Gaska-Romsa / Valgkrets 8 Midt-Troms

Aili Kesitalo
Presideantaevttomas/
Presidentkandidat

Jienas NSR! Stem NSR!

1. Randi A. Skum (37)
Sázzá/Senja

2. Lene Hansen (34)
Romsa/Tromsø

3. Martin Urheim (39)
Romsa/Tromsø

Válgaprográmma/ Valgprogram for perioden 2005–2009

Válgabiire 8 Gaska-Romsa/Valgkrets 8 Midt-Troms

Gaska-Romssa válgabiires leat suohkanat Romsa, Gálsa, Báhccavuotna, Mátatvuopmi, Beardu, Leangaviika, Birgi, Doasku ja Ránáidsuolu.

Norgga Sámiid Riikkasearvi birra (NSR)

NSR lea sámi válдоorganisašuvdna mii doaimmaha kultuvra-, servodat ja diehtjuohkinbarguid báikkálaš servviid bokte. Organisašuvdna cege listtuid sámediggeválggaide. Golbma sámesearvi cegejit oktasaš listtu Gaska-Romssa válgabiires. Dat leat Sáččá ja biras sámesearvi, Romssa sámesearvi ja Moskauona sámesearvi.

NSR lea jodihan Sámedikki dan rájes go ášahuvvui. Sámedikki presideanttat leaba leamaš Ole Henrik Magga Guovdageainnus (1989-1997) ja Sven-Roald Nystø Divtasvuonas (1997-2005). Aili Keskitalo Guovdageainnus eret lea NSR presideantavttohas sámediggeválggas 2005.

Politihkalaš rehketoallu Gaska-Romssas

Sámedikki ja Romssa fylkkasuohkana ovttasbargošiehtadusa olis galgá Romsa ovdánit eamiálbmotgávpogin. Sámi Viessu Sáččás lea boahtán johtui ovttasbargošiehtadusa olis. Sámi giellaguovddáš lea formálalaččat ášahuvvun Moskaluktii, ja oazžu Sámedikkis vuodđodoarjaga. Báikkálaš guollevuostáiváldin Suorggomohkis Moskauonas lea ožžon

Midt-Troms valgkrets består av kommunene Tromsø, Karlsøy, Balsfjord, Målselv, Bardu, Lenvik, Berg, Torsken og Tranøy.

Om Norske Samers Riksforbund (NSR)

NSR er en samisk hovedorganisasjon som driver aktivt kultur-, samfunns- og opplysningsarbeid gjennom sine lokallag, og stiller til valg til Sametinget. Tre sameforeninger er aktive i Midt-Troms, og stiller felles liste. Det er Senja sameforening, Tromsø sameforening og Ullsfjord sameforening.

NSR har hatt lederskapet i Sametinget siden etableringen. Sametingets presidenter har vært Ole Henrik Magga fra Guovdageaidnu-Kautokeino (1989–1997) og Sven-Roald Nystø fra Tysfjord (1997–2005). Aili Keskitalo fra Guovdageaidnu-Kautokeino er NSRs presidentkandidat til sametingsvalget 2005.

Politisk regnskap i Midt-Troms

I Samarbeidsavtalen mellom Sametinget og Troms fylkeskommune er det fastslått en satsing på urfolksbyen Tromsø. Samisk hus på Senja er kommet i drift som et resultat av samarbeidsavtalen. Samisk språksenter i Ullsfjord/Moskauvotna er formelt etablert i Lakselvbukt, med fast grunntilskudd fra Sametinget. Det lokale fiskemottaket i Reirvika i Ullsfjord har fått tilskudd fra Samisk utviklingsfond. Småbåthavna i Skognesbukta, som er havn for både småsjarkene og fritidsbåter, har fått tilskudd. Arbeidet med oppretting

ruhtadoarjaga Sámi ovddidanfoanddas. Smávvanafanashámman mas leat sihke guolástusfatnasat ja lustavuodjinfatnasat lea ožžon ruhtadoarjaga. Bargu guolástuspolitihkalaš erii leat biddjojuvon johtui. Mirkobázahusat Čuonováris Sáččas leat čorgejuvon eret, earret eará danne go Sámediggi lea dan dáhtton. Meavkki ja Ihčanjuni báhčinhárjehallan guovlluid oktiičatnama váikkuhusat leat guorahallojuvon. Romssa fylkkasuohkan lea ovttas Sámedikkiin lasiheame sámi kulturgelbbolašvuoda joatkkaskuvllain.

Valgprogramma 2005-2009

I. SÁMEDIGGI

Sámedikki doaimmat váikkuhit ássiide Gaska-Romssas. Sámedikki ja Romssa fylkkasuohkana ovttasbargošiehtadusa lokte sámi doaimmaid govttoláš vuogádahkii.

NSR áigu bargat dáinna

- čuovvolit Sámedikki ja Romssa fylkkasuohkana ovttasbargošiehtadusa
- lasihit Sámedikki ja Gaska-Romssa suohkaniid ovttasbarggu
- Sámediggi ásaha ossodagaid Gaska-Romsii

II. VUOIGATVUODAT

Sámi vuoigatvuodalávdegoddi mii doaibmá sámi guovlluin lullelis Finnmárkkus lea ásuovvon ja bargagoahtán. Lea dehálaš kártet makkár vuoigatvuodat leat almennegiin.

NSR áigu bargat dáinna

- báikki olbmot galget beassat hálldašit luonddoriggogadagaid. Báikkálaš riggodagaid dienas galgá boahit báikkálaš servodahkii buorin
- luonddurihkkumat Gaska-Romssas mat leat sámi beroštumiin vuostálaga eai galgga dahkkot ovdal go Sámi vuoigatvuodalávdegoddi lea geargan ja vuoigatvuodat leat čielggaduvvon

av fiskeripolitisk sone er i gang. Giftig avfall er fjernet fra Nattmålstind på Senja blant annet etter initiativ fra Sametinget. Konsekvensutredning om sammenbinding av Mauken og Blåtind skytefelt er gjennomført. Kompetanseheving i samisk kulturkunnskap er startet opp ved de videregående skolene i Troms i samarbeid med Sametinget.

Valgprogram 2005–2009

I. SAMETINGET

Sametingets tiltak berører i stor grad befolkningen i Midt-Troms. Samarbeidsavtalen mellom Sametinget og Troms fylkeskommune setter samisk satsing i system.

NSR vil arbeide for:

- oppfølging av samarbeidsavtalen mellom Sametinget og Troms fylkeskommune
- økt samarbeid mellom Sametinget og kommunene i Midt-Troms
- at Sametinget etablerer avdelinger i Midt-Troms

II. RETTIGHETER

Samerettsutvalget for tradisjonelle samiske områder sør for Finnmark er etablert og i gang med sitt arbeid. Rettigheter i tilknytning til allmenninger er viktige å få fastlagt.

NSR vil arbeide for:

- at lokalbefolkningen får forvalte naturressursene, og at verdiskapning på grunnlag av lokale ressurser tilbakeføres lokalsamfunnet
- at naturinngrep i Midt-Troms som kommer i konflikt med samiske interesser ikke skal finne sted før Samerettsutvalget har avgitt sin innstilling og samiske rettsforhold er avklart
- å hindre sammenbinding av Mauken og Blåtind skytefelt i Indre Troms

- hehttet Meavkki ja Ihčannjuni báhčinhár-jehallanguovvluid oktiičatnama
- sihkkarastit báikkálaš olbmuid beroštumiid Ittunjárgga luonddugáhttenguovllus
- veahkkín bargat vai šaddá odda Norgga/Ruota boazodoallokonvenšuvdna

III. KULTUVRA

NSR lea álgu rájes bargan kultuvra- ja giellagazaldagain, ja lea Sámedikkis addimin eambo fuomášumi kultuvrasuorgái.

NSR áigu bargat dáinna

- aktiiva sámi kultuvra- ja valáštallanfálaldagat Gaska-Romssas
- áсахит Sámi Viesu Romsii, eamiálbmotgávppogii
- ovdánahttit Sámi giellaguovddáža Moskvuonas
- eambo doaimmat Sámi Viesus Sáččas ja áсахит sámi giellakantuvrra Sážžái
- doarjut sámi museadoaimmaid ja Gahpervákki musea
- doarjja sámi dáiddáriidda ja eambo almmolaš barggut
- sámi dáidda lunddolaš oassin odđa plánejuvvon dáiddaakademijias Romssas
- sámi aviissat áсахит báikkálaš kantuvrraid Gaska-Romsii

IV. MÁNÁIDGÁRDI, SKUVLA JA OAHPAHUS

Sámediggi addá sierradoarjaga sámi mánáidgárdiide ja eatnigielaohpahussii mánáidgárdiin. Sámediggi lea guovddáš fágainstánsa ja mielde sámegielohpahusa ovdánahttimin. Sámegielohppiid lohku lassána ge Gaska-Romssa vuoddoskuvllain. Sámediggi ruhtada ovttas Romssa fylkkasuohkaniin sámi gelbbolašvuodaloktema joatkkaskuvllain Romssa fylkkas.

NSR áigu bargat dáinna

- buorre rudalaš doarjja mánáidgárdiid

- *á sikre lokalbefolkningens interesser i Lyngenhalvøya/Ittunjárga naturvernområde*
- *á aktivt bidra i arbeidet med ny reinbeitekonvensjon mellom Norge og Sverige*

III. KULTUR

NSR har siden stiftelsen hatt fokus på kultur- og språksaker, og arbeider på Sametinget for en økt satsing på kulturfeltet.

NSR vil arbeide for:

- *et aktivt samisk kultur- og idrettstilbud i Midt-Troms*
- *etablering av Samisk hus i urfolksbyen Tromsø*
- *videreutvikling av Samisk språksenter i Ullsfjord og Sørfjorden*
- *økt aktivitet i Samisk hus på Senja, og etablering av språkkontor på Senja*
- *støtte til samisk museumsvirksomhet og Kaperdalen museum*
- *støtte til utøvende samiske kunstnere og flere offentlige oppdrag*
- *samisk kunst og kunstverk som en naturlig del av et planlagt kunstakademi i Tromsø*
- *at samiske aviser etablerer lokalkontor i Midt-Troms*

IV. BARNEHAGE, SKOLE OG UTDANNING

Sametinget gir særtilskudd til samiske barnehager og tilskudd til morsmålsopplæring i barnehager. Sametinget er sentral faginstans og aktivt med i utvikling av samiskundervisningen i skoleverket. Antallet samiskelever i grunnskolen i Midt-Troms øker. Sametinget finansierer sammen med Troms fylkeskommune kompetanseheving i samisk kultur i de videregående skolene i Troms.

NSR vil arbeide for:

- *god økonomisk støtte til samiskopplæring i barnehager og grunnskoler*

- ja vuoddoskuvllaid sámeگیeloahpahussii
- stipeanddat loktet sámeگیela, kultuvrra ja ealáhusaid gelbbolašvuoda
- sihkkarastit Romssa sámeskuvlla boahhteáiggi (Málátvuomis)
- joatkit prošeavttain Sámi kulturgelbbolašvuodta joatkkaskuvllain
- nannet Romssa Universitehta ja Romssa allaskuvlla sámi dutkama ja oahpu

V. EALÁHUSAT

Árbevirolaš ealáhusat, guolástus, eanandoallu ja boazodoallu ja odđa ealáhusat addet bargosajiid. Sámedikkis ja NRK Sámi Radios leat báikkálaš kantuvrrat Romssas main leat stáhtalaš bargosajit. Sámi giella- ja kulturguovddážiin Gaska-Romssas leat maid dehálaš bargosajit.

NSR áigu bargat dáinna

- sámi ealáhusovddideapmi eamiálbmtogávogis ja Gaska-Romssas
- bargosajit odđa sámi ealáhusain giella-, kultuvra- ja mátkeealáhusuorggis
- ealás sámi báikegottit ja bargosajit boaittobealbáikkiin, erenoamážit nuoraide ja nissoniidda
- Sámi ovdánahttinfoandda doaibmaguovllu viiddideapmi
- sámi ássanguovlluide áсахit ealáhuspolitihkalaš avádaga
- nanaguoddevaš boazodoallu Gaska-Romssas; doarvái guhtuneatnamat, ruovttunjuovahagat ja buorit heahtebiebmanvuorkkát
- vuotnaguolásteaddjit galget beassat friddja guolástit passiiva reaidduiguin
- luossanjuovahaga áсахit ja báikkis muohkadit luosa
- duohtan dahkat oktiičatnanluotta Suorttojogas Rivdnjii
- boraspirevahágiid unnidit
- áсахit prošeavtta mii dutká lihtariid dávdmaid
- Sámediggi beassá eanandoallošiehtadallamiin oassálastit

- *stipend for kompetanseheving i samisk språk, kultur og næring*
- *å sikre framtiden for Sameskolen i Troms (i Målselv)*
- *videreføring av prosjektet Samisk kulturkunnskap i de videregående skolene*
- *å styrke samisk forskning og utdanning ved Universitetet i Tromsø og Høgskolen i Tromsø*

V. NÆRINGER

Side om side med tradisjonelle samiske næringer, som fiske, jordbruk og reindrift, gir nye samiske næringer arbeidsplasser. Sametinget og NRK Sámi Radio har lokalkontor i Tromsø og bidrar med statlige arbeidsplasser. Samiske språk- og kultursentre i Midt-Troms utgjør verdifulle arbeidsplasser.

NSR vil arbeide for:

- *samisk næringsutvikling i urfolksbyen Tromsø og i Midt-Troms*
- *nye samiske næringer innen språk, kultur og reiseliv*
- *levedyktige samiske lokalsamfunn og distriktsarbeidsplasser, særlig for ungdom og kvinner*
- *utvidelse av virkeområdet for Samisk utviklingsfond*
- *etablering av landbrukspolitisk sone for det samiske bosettingsområdet*
- *bærekraftig reindrift i Midt-Troms, med tilstrekkelige reinbeitearealer, tilrettelegging for hjemmeslakteri og kvalitetssikret krisefølager*
- *fritt fiske med passive redskaper for fjordfiskere*
- *etablering av lakseslakteri og lokal foredling av laks*
- *realisering av sammenbindingsveg fra Stordalsstrand til Sjøvassbotten*
- *å redusere rovdyrskader*
- *etablering av forskningsprosjekt om sykdommer som rammer småfe*
- *at Sametinget blir part i jordbruksforhandlingene*

Jienas NSR!

Stem NSR!

Returadresse:
Norske Samers Riksforbund
Postboks 173
9521 KAUTOKEINO
Telefon: 78 48 69 55

Norgga Sámiid Riikkasearvi (NSR)
Sámediggeválgga válgalistu 2005
Válgabiire 8 Gaska-Romsa

Norske Samers Riksforbund (NSR)
Valgliste sametingsvalget 2005
Valgkrets 8 Midt-Troms

1. Randi A. Skum (37), boazodoalli/reindrifstutøver, Sázzá/Senja
2. Lene Hansen (34), festiválahoavda/festivalsjef, Romsa/Tromsø
3. Martin Urheim (39), beaivválaš jodiheaddji/daglig leder, Romsa/Tromsø
4. Per-Bjørn Lakselvnos (60), eanandoalli ealáhagas/pensjonert gårdbruker, Moskavuotna/Ullsfjord
5. Fredrik Thomassen (28), studeanta/student, Sázzá/Senja
6. Marit Einejord (37), konsuleanta/konsulent, Romsa/Tromsø
7. Nils Djupen (56), bálvaluskonsuleanta/servicekonsulent, Moskavuotna/Ullsfjord
8. Lennart Nordhus (43), IT-ovddasvástideaddji/IT-ansvarlig, Sázzá/Senja
9. Jorunn Jernsletten (34), stipendiáhitta/stipendiat, Romsa/Tromsø
10. Lena T. Pedersen (27), SFO-jodiheaddji/SFO-leder, Sázzá/Senja
11. John Håkon Kristiansen (45), beaivválaš jodiheaddji/daglig leder, Sázzá/Senja
12. Petter Olai Stark (61), eanandoalli ealáhagas/pensjonert gårdbruker, Moskavuotna/Ullsfjord
13. Marit Myrvoll (51), allaskuvlalektor/høgskolelektor, Romsa/Tromsø
14. Siri K. Gaski (23), studeanta/student, Romsa/Tromsø
15. Mildri Pedersen (67), oahpaheaddji ealáhagas/pensjonert lærer, Sázzá/Senja

Norgga Sámiid Riikkasearvi
Boastaboksa 173
9521 GUOVDAGEAIDNU
Telefovdna: 78 48 69 55

Norske Samers Riksforbund
Postboks 173
9521 KAUTOKEINO
Telefon: 78 48 69 55

www.nsr.no

Jienas NSR! Stem NSR!